

Stanisław Tadeusz Sroka

<http://orcid.org/0000-0002-3898-6886>

Uniwersytet Ignatianum w Krakowie

stanislaw.sroka@ignatianum.edu.pl

DOI: 10.35765/pk.2024.4704.13

Wkład dziewięciu pokoleń rodu Taylorów do polskiej kultury

STRESZCZENIE

Artykuł opisuje wkład przedstawicieli rodu Taylorów w budowanie kultury polskiej. Wywodząca się ze Szkocji rodzina Taylorów przybyła do Polski w XVII w. prawdopodobnie w poszukiwaniu lepszych warunków życia. Początkowo wyznania kalwińskiego, stopniowo przechodziła na katolicyzm i szybko się polonizowała, a kolejne jej pokolenia wносиły coraz większy wkład w rozwój kulturalny i społeczny naszego kraju. Swoją obecność jej członkowie początkowo zaznaczyli przede wszystkim w służbie wojskowej, a od szóstego pokolenia także w dziedzinach prawa i ekonomii oraz w naukach ścisłych. Zasłużyli się też w czasach współczesnych, włączając się w przemiany społeczne i demokratyczne po przełomie politycznym 1989 r. w Polsce.

SŁOWA KLUCZE: biografistyka, historia wojskowości, historia prawa i ekonomii, historia nauk ścisłych

ABSTRACT

The Contribution of Nine Generations of the Taylor Family to Polish Culture

The article examines the contributions of the Taylor family to the development of Polish culture. Originally from Scotland, the Taylor family came to Poland in the 17th century, likely in search of better living conditions. Initially a Calvinist, they gradually converted to Catholicism and became fully Polonized, with successive generations plying an increasingly significant role in the country's cultural and social development. At first, their influence was primarily in military service, but from the sixth generation onward, they also made notable contributions in law, economics, and science. In modern times, members of the family further distinguished themselves by participating in the social and democratic transformations following Poland's political transition in 1989.

KEYWORDS: biographical studies, military history, history of law and economics, history of science

Często polską kulturę budowali cudzoziemcy, którzy zagrożeni w swoich krajach, z przyczyn religijnych, politycznych czy innych, znajdowali schronienie w Rzeczypospolitej. Ich potomkowie asymilowali się i stawali polskimi patriotami, rozwijając swoje talenty i zdolności ku pożytkowi społeczeństwa. Jednym z takich przypadków są losy szkockiej rodziny Taylorów, której dziewięć pokoleń wniosło i nadal wnosi istotny wkład w kształtowanie życia społecznego i kulturalnego w Polsce.

Pierwsze pokolenie

Wprawdzie nazwisko Taylor pojawiło się na ziemiach polskich, konkretnie w Gdańsku, już pod koniec XVI w., to udokumentowana w Polsce genealogia tego rodu rozpoczyna się sto lat później, od Jana Taylora, mieszczanina krakowskiego. Pochodził z wywodzącej się z rejonu Aberdeen lub Dundee w północno-wschodniej Szkocji rodziny, która w XVII w., poprzez Niemcy, przybyła do Polski. Urodzony w roku 1656 (prawdopodobnie jeszcze w Niemczech) Jan Taylor należał do zamożnych obywateli Krakowa (prawo miejskie otrzymał 24 stycznia 1685 r.), trudniąc się prowadzonym na dużą skalę handlem z Gdańskiem, Lipskiem i Holandią; m.in. dostarczał amunicję dla artylerii wojska polskiego. Wyznając kalwinizm, był uczestnikiem synodów kalwińskich i seniorem kalwińskiej gminy krakowskiej. W roku 1691 ożenił się z Elżbietą Forbes, przedstawicielką także szkockiej rodziny przybyłej do Polski z okolic Aberdeen. Ich syn, urodzony w roku 1694 Robert Taylor, początkowo kontynuował kupiecką działalność zmarłego prawdopodobnie w roku 1716 ojca, ale szybko ją przekazał mężowi swojej siostry Elżbiety, Jerzemu Turnerowi, i poświęcił się służbie wojskowej (Fischer, 1903, s. 194; Taylor, 1933, s. 6–8).

Drugie pokolenie

Robert Taylor (1694–1754) został zawodowym żołnierzem w latach dwudziestych (1720–1724), odnotowany był w roku 1741 jako audytor w regimencie piechoty buławy wielkiej koronnej, dowodzonym przez hetmana wielkiego koronnego Józefa Potockiego. Potem od około roku 1747 służył w stopniu kapitana jako kwatermistrz regimentu pieszego artylerii koronnej pod dowództwem generała artylerii koronnej Aleksandra Lubomirskiego. Stacjonował głównie w Kamieńcu Podolskim. Zakłada się, że tam ożenił się z Elżbietą Forsyth, wywodzącą się z rodziny szkockiego pochodzenia, ale urodzoną już w Polsce i prawdopodobnie po konwersji

na katolicyzm. Urodzony w roku 1728 ich syn Robert Jan poszedł w ślady ojca i zrobił karierę wojskową (Taylor, 1933, s. 9–11).

Trzecie pokolenie

Robert Jan Taylor (1728–1792) od około roku 1747 służył w regimencie dragonów im. Królowej jako kadet, ale szybko awansował w roku 1749 do stopnia podchorążego, a w roku 1752 – chorążego. W roku 1759 przeszedł w stopniu porucznika do regimentu dragonów dowodzonego przez starostę trembowelskiego Joachima Potockiego, gdzie jeszcze w lipcu tegoż roku awansował na kapitana. Po przyłączeniu się oddziału do konfederacji barskiej i jego rozbiciu w czerwcu 1768 r. przez Rosjan w bitwie pod Zdunami Taylor, podobnie jak większość oficerów należących do autoramentu cudzoziemskiego, nie przystąpił do konfederacji i udał się do Warszawy po instrukcje do gen. Michała Mossakowskiego i Komisji Wojskowej. Został skierowany do Poznania z zadaniem zorganizowania nowego regimentu; wywiązał się dobrze z zadania, ponieważ postanowieniem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego z 19 września 1770 r. w uznaniu „dobrych usług, nieskazitelnej służby i doświadczenia w sprawach wojskowych, nabytego długą służbą” dostał nominację na podpułkownika. Od listopada tegoż roku, podobnie jak inne jednostki wierne królowi, jego regiment brał udział w walkach przeciw konfederatom, a po upadku konfederacji barskiej toczył w Wielkopolsce do roku 1773 bezkrwawe utarczki z wojskami pruskimi. Na sejmie rozbiorowym 13 kwietnia 1775 r. w Warszawie nadano Taylorowi i jego bratu Józefowi¹ szlachectwo, podkreślając ich pochodzenie „ze szlachetnej krwi szkockiej” i wieloletnią służbę rodziny w wojsku koronnym. 18 maja 1775 r. złożył Taylor przysięgę na wierność królowi i Rzeczypospolitej. Po reorganizacji wojsk koronnych w roku 1776 oddział Taylora przemianowano na regiment pieszy, a on sam awansował 27 września 1777 r. na pułkownika, otrzymał patent na kompanię w tym regimencie i objął tegoż roku komendanturę garnizonu poznańskiego. 3 maja 1788 r., po 41 latach służby, uzyskał dymisję z wojska i awans do stopnia generał-majora; został też odznaczony 7 listopada 1791 r. Orderem św. Stanisława. Po odejściu z wojska w roku 1790 zamieszkał i gospodarował w zakupionym od Andrzeja Odrowąż Wilkońskiego majątku w Prusimiu i włączył się w działalność samorządu szlacheckiego; został asesorem na sejmiku w Poznaniu (14–18 lutego 1792 r.), zwołanym w celu zatwierdzenia Ustawy Rządowej

1 Józef Taylor (około 1734–1786) dosłużył się stopnia kapitana w regimencie dragonów szefostwa Joachima Potockiego wojska koronnego, skąd przeszedł do wojska saskiego. Dokonał konwersji na katolicyzm przed ożenkiem w 1770 r. z Zofią Moraczewską.

(Konstytucji) z 3 maja 1791 r. Ożenił się 3 maja 1768 r. (ślub w zborze ewangelickim w Świnarach) z Anną Zofią Unrug (1749–1792). Nie wiadomo, kiedy dokładnie dokonał konwersji na katolicyzm, ale na pewno przed chrztem córki, Anny Elżbiety w roku 1771. Miał dwie córki i syna Karola, który kontynuował rodzinną tradycję wojskową².

Czwarte pokolenie

Karol Taylor (ok. 1769–1828) początkowo służył jako kadet w regimencie ojca, otrzymując w roku 1782 stopień chorążego, a po ukończeniu Szkoły Wydziałowej Poznańskiej awansował w roku 1788 na porucznika i adiutanta 7. pułku piechoty. Wziął z nim udział w wojnie polsko-rosyjskiej 1792 r. w dywizji braclawsko-kijowskiej gen. Józefa Poniatowskiego, m.in. walczył pod Zieleńcami. Po śmierci ojca (1792 r.) przerwał karierę wojskową i zajął się odziedziczonym majątkiem. Po drugim rozbiore Polski był w roku 1793 krótko radcą ziemiańskim (landratem) powiatu śremskiego. Uczestniczył w insurekcji kościuszkowskiej, przyłączając się do wielkopolskiego pospolitego ruszenia, organizowanego przez generał-majora Józefa Niemojewskiego. Po upadku powstania wrócił do gospodarowania, ale po wybuchu jesienią 1806 r. wojny francusko-pruskiej wrócił do działalności publicznej, włączając się w organizowanie administracji pronapoleońskiej; został w następnym roku konsyliarzem Izby Administracji Publicznej Departamentu Poznańskiego, a 8 lipca 1809 r. objął funkcję komisarza policji tego Departamentu. Jako pierwszy z rodu należał w latach 1813–1814 do działającej w Poznaniu loży masońskiej „*Français et Polonais réunis*”. Żonaty od roku 1801 z Magdaleną Krzycką (1773 lub 1774–1861) miał czworo dzieci, w tym syna Roberta, uczestnika powstania listopadowego (Rostworowski, 1918, s. 55, 141, 229; Taczanowski, 2001, s. 111; Taylor, 1933, s. 45–73).

Piąte pokolenie

Robert Taylor (1807–1861) już jako uczeń Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu brał udział w antyniemieckich wystąpieniach, za co w roku 1826 został usunięty ze szkoły wraz z grupą uczniów i nauczycieli. Dzięki zabiegom ojca decyzję cofnięto, ukończył gimnazjum w następnym roku i podjął studia prawnicze na uniwersytecie w Berlinie. W roku 1830 odbywał podróż po Francji i Anglii w towarzystwie zaprzyjaźnionego

2 Album armorum, 2001, nr 2070, 2071; Bajer Piotr, hasło: Tayler Robert Jan, Polski słownik biograficzny 2019–2021; Gembarzewski, 1925, s. 28; Leitgeber, 1922, s. 66.

Antoniego Odyńca, ale na wiadomość o wybuchu powstania listopadowego wrócił do kraju. Na początku stycznia 1831 wstąpił jako ochotnik do formującego się w Koninie 4. szwadronu 1. pułku jazdy kaliskiej. Nominowany już 27 stycznia tegoż roku przez Komisję Rządową Wojny na podporucznika wziął udział w walkach pod Kawęczynem (19 lutego), Wielkim Dębem (31 marca), Mińskiem (26 kwietnia), Kałuszynem (13 maja) i Tykocinem (22 maja), po czym objął obowiązki adiutanta pułku. W bitwie pod Wilnem (19 kwietnia) wyróżnił się w szarży prowadzonej przez gen. Dezyderego Chłapowskiego, za co został odznaczony Krzyżem *Virtuti Militari* i awansowany na stopień porucznika. Potem walczył jeszcze pod Dałnowem (4 lipca) i Szawłami (8 lipca), a po przekroczeniu 13 lipca przez pułk granicy Prus i złożeniu broni Taylor jako pruski poddany został skazany na 6 miesięcy twierdzy i konfiskatę majątku, którą jednak po bliższym rozpoznaniu zniesiono, ale karę więzienia odbył w twierdzy Swinemünde. Gospodarował w Ostrowążu; był czynnym członkiem działającego w latach 1858–1861 Towarzystwa Rolniczego w Królestwie Polskim oraz mężem zaufania (naczelnikiem powiatu) tajnego rządu narodowego na powiat koniński. Ożenił się w roku 1842 z Teolindą Kurnatowską (1817–1884), wyznania kalwińskiego; w związku z czym ślub odbył się dwukrotnie: w obrządkach ewangelickim i katolickim. Mieli czworo dzieci, w tym synów Edmunda i Stanisława; obaj zerwali z wojskową tradycją rodu Taylorów – jeden został księdzem, a drugi prawnikiem (Taylor, 1933, s. 80–89).

Szóste pokolenie

Edmund Taylor (1852–1911) wstąpił w roku 1870 do Seminarium Duchownego w Kielcach (z tej okazji matka w roku 1872 przeszła na katolicyzm) i otrzymał święcenia kapłańskie w roku 1876. Ukończył Akademię Duchowną w Petersburgu ze stopniem magistra teologii w roku 1878 i odtąd przez sześć lat był wikariuszem przy kościele katedralnym w Kielcach. W roku 1884 został kanonikiem kapituły kieleckiej i pełnił funkcję kaznodziei katedralnego (*canonicus-cancionator*). Tegoż roku otrzymał probostwo Radziemice, ale administrował nim przez wikariuszy, ponieważ mianowany w roku 1903 prałatem-kustoszem (proboszczem) katedry kieleckiej zajmował się jej restauracją i odmalowaniem. W latach 1900–1910 był też ojcem duchownym (*pater spiritualis*) diecezjalnego Seminarium Duchownego. Jego karierę zwińczyła nominacja 4 lipca 1910 r. na prałata-archidiakona katedry kieleckiej.

Stanisław Maria Taylor (1847–1922) był pierwszym z Taylorów, który wkroczył na drogę kariery prawniczej. Po ukończeniu w roku 1865

gimnazjum w Kaliszu podjął studia na Wydziale Prawa i Administracji Szkoły Głównej w Warszawie. Na podstawie pracy *O fałszu incydentalnym cywilnym* otrzymał w roku 1870 dyplom magistra prawa i administracji. Pracował jako aplikant sądowy w Trybunale Cywilnym w Kielcach kolejno przy Sądzie Pokoju, Sądzie Kryminalnym i Wydziale Hipotecznym. Po odbyciu aplikacji został w roku 1871 pisarzem Sądu Policji Poprawczej w Kielcach, gdzie w roku następnym awansował na asesora tegoż sądu. W roku 1873 przeszedł na stanowisko podprokuratora przy kieleckim Sądzie Kryminalnym, a w roku 1876 został sekretarzem Wydziału Hipotecznego Kieleckiego Sądu Okręgowego. Jego praca była wysoko oceniana, o czym świadczyło przyznawanie kolejnych rang: sekretarza gubernialnego (1879), tytularnego radcy (1880), asesora gubernialnego (1881) i radcy nadwornego (1883). Po skonfliktowaniu się z prokuratorem Sądu Okręgowego Reznikowem porzucił w roku 1891 sądownictwo i przeszedł do adwokatury. Został przyjęty do grona adwokatów przysięgłych okręgu Warszawskiej Izby Sądowej, ale bardziej niż praktyce adwokackiej poświęcał się działalności obywatelskiej. Był członkiem Rady Kieleckiego Towarzystwa Dobroczynności, Rady Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Kielcach i członkiem czynnym miejscowej Resursy Obywatelskiej, gdzie w roku 1912 z okazji 50-lecia Szkoły Głównej Warszawskiej wygłosił odczyt o jej Wydziale Prawnym. Wybuch I wojny światowej zastał Taylora w Charkowie, gdzie przebywał z żoną na wypoczynku. Odcięty od kraju włączył się w działalność tamtejszego Polskiego Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny i wygłaszał odczyty w Domu Polskim. Do Kielc udało mu się wrócić w połowie roku 1918 i zgłosił się do organizowanego przez Radę Regencyjną sądownictwa. Mianowany sędzią w Kieleckim Sądzie Okręgowym objął przewodnictwo jego Wydziału Hipotecznego. Funkcję tę pełnił do końca życia, zyskując uznanie jako wybitny znawca prawa hipotecznego. Wygłaszał odczyty w kieleckim oddziale Towarzystwa Prawniczego. Był zwolennikiem, a w II Rzeczypospolitej działaczem Narodowej Demokracji. W zawartym w roku 1873 małżeństwie z Marią Józefą Różycką (1851–1930) miał siedmioro dzieci: trzy córki i czterech synów: Erazma, Karola, Roberta i Edwarda, zasłużonych w działalności społecznej i w zakresie gospodarki, prawa wojskowego i ekonomii (Słownik biograficzny adwokatów polskich, 2007; Taylor, 1933, s. 93–105).

Siódme pokolenie

Dwie z sióstr wyróżniły się działalnością patriotyczną i społeczną. Maria Józefa Taylor (1877–1959), od roku 1910 zamężna za Lucjuszem Knichowieckim, należała do tajnego Towarzystwa Oświaty Narodowej i podczas

strajku szkolnego 1905 r. prowadziła komplety uczniów szkół ludowych. Była współzałożycielką powstałej tegoż roku Polskiej Macierzy Szkolnej; wchodziła w skład zarządu jej oddziału kieleckiego oraz prowadziła kursy dla analfabetów i bibliotekę publiczną. Podczas I wojny światowej działała w zarządzie Polskiego Komitetu Sanitarnego (oddział Czerwonego Krzyża) i kierowała jego laboratorium, a w czasie wojny polsko-sowieckiej 1920 r. prowadziła dla rannych żołnierzy kantyny „Białego Krzyża” w szpitalach kieleckich. W II Rzeczypospolitej działała w kieleckim oddziale Narodowej Organizacji Kobiet (przez pewien czas w jego zarządzie).

Podobnie jej siostra Anna Maria Taylor (1880–1951), zamężna od roku 1907 za Adamem Dąbskim, należąca do tajnego Towarzystwa Oświaty Narodowej, zajmowała się nauczaniem dzieci w okresie strajku szkolnego 1905 r. Podczas I wojny światowej działała w Komitecie Opieki nad Biednymi i w Komitecie Opieki nad Dziećmi w Zagłębiu Dąbrowskim, a potem podczas wojny polsko-sowieckiej – w Kole Polek i „Białym Krzyżu”, za co została wyróżniona dyplomem uznania przez Komitet Obrony Państwa.

Erazm Robert Taylor (1874–1923) mimo słabego zdrowia ukończył w roku 1900 politechnikę (Technische Hochschule) w Darmstadt ze stopniem inżyniera elektronika. Po odbyciu praktyki w fabryce i biurach Compagne d'Electricité w Brukseli pracował od września 1901 r. w Rosyjskim Towarzystwie Elektrycznym Union kolejno w Rydze, Petersburgu i Warszawie. 1 stycznia 1903 r. przeszedł do warszawskiego oddziału Powszechnego Towarzystwa Elektrycznego A.E.G., a następnie 1 stycznia 1907 r. objął w Charkowie kierownictwo tamtejszego oddziału Rosyjskiego Towarzystwa Elektrycznego Siemens i Halske (od około roku 1912 Siemens i Schuckert). Po wybuchu I wojny światowej włączył się w działalność tamtejszej polskiej społeczności, m.in. wszedł w skład zarządu Domu Polskiego i redakcji „Hasła”, a także był aktywny w zorganizowanym przez koła narodowe „Związku Zjednoczenia Niepodległej i Niezawisłej Polski”. Aresztowany w maju 1919 r. przez bolszewików został uwolniony po wkroczeniu do Charkowa wojsk Antona Denikina. Jeszcze w roku 1919 wrócił Taylor do Polski i włączył się w odbudowę życia gospodarczego kraju, najpierw na przełomie lat 1919 i 1920 w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, a od wiosny 1920 jako referent przemysłowy w banku Związku Spółek Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu. Został też członkiem redakcji czasopisma „Życie Gospodarcze”, gdzie publikował artykuły o treści ekonomicznej. Z początkiem roku 1923 objął dyrekcję Towarzystwa Elektrycznego Brown-Boveri w Warszawie, ale już po kilku miesiącach (18 maja) niespodziewanie zmarł na atak serca³.

3 Nekrologi z r. 1923. „Gazeta Warszawska” nr 139, „Kurier Poznański” nr 114.

Karol Szczepan Taylor (1878–1968) po ukończeniu w roku 1897 Męskiego Gimnazjum w Kielcach podjął studia na Wydziale Fizyczno-Matematycznym uniwersytetu w Petersburgu, ale został z niego relegowany w roku 1899 za udział w antycarskiej manifestacji. Studia z zakresu budowy maszyn kontynuował na politechnice w Darmstadt i po otrzymaniu w marcu 1904 r. dyplomu inżyniera mechanika pracował przez półtora roku we Francji, doskonaląc się w konstrukcjach silników spalinowych. Wrócił do kraju i od września 1905 do lutego 1908 r. pracował jako konstruktor i szef biura technicznego w Fabryce Motorów Gazowych i Naftowych Rajmunda Machczyńskiego w Warszawie; zorganizował tam dział silników na gaz ssany i uruchomił budowę gazogeneratorów własnej konstrukcji. Potem przez rok pracował w Rosji jako inżynier konstruktor w fabryce sody „Lubimoff, Solvay” w Pierejzdnaj w Zagłębiu Donieckim i jako asystent dyrektora fabryki urządzeń grzewczych braci Körting w Moskwie. Po powrocie w sierpniu 1909 r. do Warszawy objął kierownictwo nowo powstałego działu silników spalinowych w fabryce maszyn Orthwein, Karasiński i S-ka; skonstruował tam i wprowadził do produkcji sześć typów silników na gaz ssany, kilka typów generatorów na koks i antracyt oraz lokomobilę rolniczą z silnikiem spirytusowym. Po pożarze fabryki w roku 1915 pracował do roku 1917 jako kierownik techniczny Fabryki Armatur i Motorów „Ursus”; skonstruował wtedy ciągnik rolniczy napędzany silnikiem benzynowym o mocy 50 KM. Równocześnie od jesieni 1915 r. wykładał silniki spalinowe w Szkole Mechaniczno-Technicznej H.Wawelberga i S.Rotwanda oraz na Kursach Przemysłowo-Rolniczych, organizowanych przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. Od października 1916 r. prowadził działalność dydaktyczną na Politechnice Warszawskiej jako starszy asystent kreśleń technicznych u Henryka Mierzejewskiego, a w roku 1917, ostatecznie porzucając działalność przemysłową, został wykładowcą termodynamiki na Wydziale Budowy Maszyn i Elektrotechniki, gdzie w roku 1918 objął nowo powstałą katedrę silników spalinowych. Po podziale Wydziału w roku 1921 był dziekanem Wydziału Mechanicznego do roku 1923. Tegoż roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Dla studentów organizował w latach 1921–1926 praktyki zagraniczne w fabrykach silników samochodowych i lotniczych, głównie we Francji i we Włoszech, był też od roku 1922 kuratorem Korporacji Akademickiej Republika. Dodatkowo wykładał w latach 1918–1919 na kursach dla oficerów lotnictwa i łączności, ogłaszając dla nich skrypty *Silniki lotnicze* i *Silniki spalinowe*. Nawiązana wtedy współpraca z Ministerstwem Spraw Wojskowych zaowocowała objęciem w roku 1930 kierownictwa laboratorium silników spalinowych w Instytucie Badań Lotnictwa i zorganizowaniem w roku 1937 laboratorium samochodowego w Biurze Badań Technicznych Broni Pancernych.

Taylor specjalizował się w budowie i działaniu silników spalinowych; był autorem dwuczęściowego podręcznika *Silniki spalinowe* (dwukrotnie wydany w latach 1921–1924). Jako jeden z pierwszych w Polsce zajmował się poszukiwaniem w latach 1926–1929 paliw zastępczych do silników spalinowych; ich wynikiem była opublikowana w roku 1927 z Wacławem Iwanowskim w „Przeglądzie Technicznym” praca *Spirytusowe mieszanki napędowe*. Jako ekspert przewodniczył Komisji Silników Spalinowych w Polskim Komitecie Normalizacyjnym. Założył w roku 1922 i przez dwa lata redagował miesięcznik „Samochód”. Od roku 1935 wchodził w skład komitetu redakcyjnego „Przeglądu Mechanicznego”. Był aktywny w ruchu stowarzyszeniowym, m.in. w Stowarzyszeniu Techników Polskich pełnił funkcję przewodniczącego Koła Mechaników (1921–1923) oraz Koła Inżynierów-Doradców i Rzeczoznawców (od roku 1930). Należał do organizatorów I (1923) i II (1925) zjazdów Inżynierów Mechaników Polskich, a potem należał do założycieli powstałego w roku 1926 ich Stowarzyszenia; był współtwórcą jego pierwszego statutu i przewodniczącym sądu koleżeńkiego w latach 1926–1939. Polską myśl inżynierską reprezentował na forum międzynarodowym jako członek zarządu Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils z siedzibą w Paryżu. Okupację niemiecką spędził w Warszawie, ucząc w działającym oficjalnie średnim szkolnictwie technicznym i otwartej w roku 1942 Staatliche Höhere Technische Fachschule oraz uczestnicząc w tajnym nauczaniu Politechniki Warszawskiej (pod jego kierunkiem szesnastu studentów przygotowało prace dyplomowe). Po upadku powstania warszawskiego w 1944 r. został wysiedlony i zamieszkał w Śmiłowicach w powiecie miechowskim.

Po wojnie w czerwcu 1945 r. objął Taylor na krótko kierownictwo Katedry Silników Spalinowych Politechniki Śląskiej z siedzibą w Krakowie, ponieważ już w październiku tegoż roku objął katedrę i zorganizował Zakład Silników Spalinowych na Politechnice w Gdańsku. Był tam również organizatorem Wydziału Mechanicznego i jego pierwszym dziekanem (do roku 1948), a następnie prodziekanem (do roku 1950). Przewodniczył komisji, która opracowała program studiów dla oddziałów ogólnokonstrukcyjnego, samochodowego i technologicznego. Działalność katedry ukierunkował na badania konstrukcyjne silników spalinowych, maszyn parowych oraz sprężarek tłokowych, a w zakładzie pod jego kierownictwem opracowano pierwsze polskie silniki wysokoprężne dla rybołówstwa, wykonano dokumentację dwusuwowego silnika kutrowego z oryginalnymi rozwiązaniami konstrukcyjnymi. Równocześnie był Taylor współorganizatorem i dziekanem utworzonego w roku 1952 Wydziału Mechanicznego Wieczorowej Szkoły Inżynierskiej NOT i przyczynił się do włączenia jej w roku 1954 do Politechniki Gdańskiej. Do przejścia na emeryturę w roku 1959 prowadził także zajęcia w Państwowym Liceum

Budownictwa Okrętowego „Conradinum” w Gdańsku i Szkole Inżynierskiej w Szczecinie. Bezpotomnie zmarł 31 sierpnia 1968 r. w Gdańsku⁴.

Robert Franciszek Taylor (1886–1968), śladem swoich przodków, powrócił do tradycji służby wojskowej. Wprawdzie po ukończeniu w roku 1904 gimnazjum w Charkowie studiował na tamtejszym uniwersytecie prawo i uzyskał w roku 1912 stopień kandydata prawa, ale w roku następnym został powołany do rosyjskiej służby wojskowej w 129. Besarabskim Pułku Piechoty w Kijowie. Po wybuchu I wojny światowej przeniesiony do 277. Perejasławskiego Pułku Piechoty jako podoficer brał udział w walkach z wojskami austrowęgierskimi m.in. pod Zamościem, Izbicą, Krasnymstawem i Turobinem. Skierowany do Włodzimierzowskiej Wojskowej Szkoły Piechoty w Piotrogradzie ukończył ją z odznaczeniem w lutym 1915 r. i został mianowany chorążym. Przydzielony do I Zamurowskiego Batalionu Kolejowego brał udział w walkach w Karpatach i Galicji Wschodniej, a następnie na Wołyniu w rejonach Równego i Łucka; awansował w kwietniu 1916 r. na stopień podporucznika. W końcu tegoż roku jego batalion został przeniesiony na front rumuński, gdzie Taylor zakończył w nim służbę po przewrocie bolszewickim w Rosji 1917 r. Jesienią 1918 r. wstąpił do 4. brygady artylerii (tzw. żelazna brygada) Armii Ochotniczej gen. Antona Denikina i wziął z nią udział w walkach z bolszewikami w rejonie Wozniesiensk–Odessa, potem w zdobyciu Carycyna i Kijowa. W lecie 1919 r. przez pewien czas działał przy sztabie armii i wziął udział w jej odwozie z Kijowa do Odessy. Po jej zajęciu przez bolszewików udało mu się przedostać w marcu 1920 r. do Polski. Wykorzystując swoje wykształcenie prawnicze, już w lipcu tegoż roku wstąpił w randze podporucznika do Korpusu Sądowego Wojska Polskiego i został 7 kwietnia 1921 r. zweryfikowany w stopniu kapitana (ze starszeństwem od 4 lipca 1919 r.). Pełnił obowiązki asystenta, a następnie sędziego śledczego w Wojskowym Sądzie Okręgowym w Poznaniu, a potem kierownika tamtejszego Wojskowego Sądu Rejonowego (do końca roku 1929). W tym okresie przez rok (od stycznia 1927 do kwietnia 1928 r.) pracował w Departamencie Sprawiedliwości Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie. Do stolicy wrócił w styczniu 1930 r., kiedy objął funkcję sędziego śledczego tamtejszego Wojskowego Sądu Rejonowego. 1 stycznia 1933 r. wystąpił z wojska, ale kontynuował cywilną karierę prawniczą jako sędzia w Sądzie Okręgowym w Równem Wołyńskim. Podobnie jak brat Karol Szczepan nie pozostawił potomstwa (Taylor, 1933, s. 117–119).

4 Encyklopedia Gdańska, 2012; Łoza, 1983, s. 314 (fot.); Pionierzy Politechniki Gdańskiej, 2005; Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego, 1997; Słownik biograficzny techników polskich, 1992; Sroka Stanisław, hasło: Taylor Szczepan Edmund, Polski słownik biograficzny, 2019–2021.

Edward Robert Taylor (1884–1964) bardzo wcześnie zaangażował się w działalność patriotyczną; będąc uczniem gimnazjum w Kielcach, działał w tajnym Związku Młodzieży Polskiej „Pet”, a podczas studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim kierował tajnym kołem Związku Młodzieży Polskiej „Zet” i przewodniczył oddziałowi Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Po ukończeniu studiów prawniczych i uzyskaniu w roku 1909 stopnia doktora praw pracował w Biurze Patronatu Spółek Oszczędności i Pożyczek przy Wydziale Krajowym we Lwowie, kierowanym przez Franciszka Stefczyka, i współpracował z redagowanym przez niego „Czasopismem dla Spółek Rolniczych”. Piętnując nieprawości gospodarcze, opublikował broszurę *Zwalczajmy lichwę gospodarczą* (Lwów 1912). Podczas I wojny światowej wstąpił w roku 1915 do tajnej Ligi Narodowej i został członkiem jawnego Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego. Po habilitacji w sierpniu 1917 r. na Wydziale Prawa UJ wykładał jako docent prywatny w katedrze ekonomii politycznej i skarbowości oraz dodatkowo spółdzielczość w Studium Rolniczym UJ. Był założycielem i kierownikiem powstałego w roku 1918 Związku Kredytowego Spółdzielni Rolniczych w Krakowie. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości osiadł na stałe w Poznaniu, gdzie na uniwersytecie, mianowany w roku 1919 profesorem nadzwyczajnym (od roku 1921 profesor zwyczajny) ekonomii i skarbowości, zorganizował w roku 1919 i kierował Studium Ekonomicznym, a w roku 1922 objął katedrę ekonomii i skarbowości. Zainicjował wtedy wydawanie serii „Poznańskie Prace Ekonomiczne” (do roku 1939 ukazało się 30 tomów). Był dziekanem Wydziału Prawno-Ekonomicznego w latach 1923–1924. Był też współzałożycielem powstałej w roku 1926 Wyższej Szkoły Handlowej (od roku 1938 Akademia Handlowa) w Poznaniu i wszedł w skład jej kuratorium oraz wykładał politykę ekonomiczną i spółdzielczość (Stopka, red., 2015).

Kontynuował działalność polityczną w Związku Ludowo-Narodowym, powstałym z przekształcenia w roku 1919 Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego; był członkiem jego poznańskiej Rady Wojewódzkiej, a w latach 1921–1924 także Rady Naczelnej Związku. Ponadto wchodził w skład redakcji wydawanego w Poznaniu miesięcznika „Przegląd Wszechpolski” i był kuratorem Młodzieży Wszechpolskiej na Uniwersytecie Poznańskim. Z listy Narodowego Obozu Gospodarczego pełnił funkcję radnego w Radzie Miejskiej Poznania w latach 1929–1933. Angażował się w działalność różnych instytucji gospodarczych, m.in. był członkiem wielkopolskiego Patronatu Związku Spółek Zarobkowych i Gospodarczych (1921–1924), Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu (1923–1929) oraz wspierającej reformę walutową Państwowej Rady Finansowej i Gospodarczej (1923–1935). Zorganizował w Poznaniu I Zjazd Ekonomistów Polskich (24–26 maja 1929 r.), na którym wygłosił

referat *Wyższe wykształcenie ekonomiczne w Polsce*. W roku 1930 został powołany na członka korespondenta Polskiej Akademii Umiejętności i został członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Jako zwolennik angielskiej ekonomii neoklasycznej głosił problem wolności w życiu ekonomicznym i propagował umiar w ingerowaniu państwa w gospodarkę. Podkreślał potrzebę wolności wytwórczej przy wychodzeniu z kryzysu i dopiero w dalszej kolejności zaspokajanie potrzeb społecznych. Związany z Kościołem katolickim propagował jego społeczną naukę, m.in. w pracy *Gospodarcze obowiązki stanu* (P. 1939), i był doradcą Rady Społecznej przy Prymasie Polski powołanej przez kard. Augusta Hlonda. Po zajęciu Poznania przez Niemców podczas II wojny światowej został wysiedlony z Poznania do Generalnego Gubernatorstwa i mieszkając w Opatkowicach Murowanych (pow. jędrzejowski), napisał uznaną za pionierską książkę *Teoria produkcji* (Łódź–Warszawa 1947), zawierającą analizę wkładu pracy i kapitału w proces wytwórczy (Dworecki, 1994; Żurawicki, 1970; Łoza, 1938).

Po wojnie Taylor wrócił do pracy na uniwersytecie w Poznaniu i na Wydziale Prawno-Ekonomicznym (od roku 1949 Wydział Prawa) objął II Katedrę Ekonomii oraz reaktywował Studium Ekonomiczne, a w poznańskiej Akademii Handlowej (od roku 1950 Wyższa Szkoła Ekonomiczna) zorganizował Studium Spółdzielcze. Był współzałożycielem powstałego w roku 1950 Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i w latach 1946–1952 kierował jego poznańskim oddziałem. W roku 1949 został zmuszony do przejścia na emeryturę jako przeciwnik wprowadzania marksistowskiej metodologii do nauk ekonomicznych, a prowadzone przez niego Studium Ekonomiczne zlikwidowano. Członkiem Polskiej Akademii Umiejętności i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego pozostał do ich likwidacji w roku 1951, ale nie wszedł już do powstałej w roku 1952 Polskiej Akademii Nauk. Po przełomie politycznym 1956 r. wrócił na uniwersytet jako profesor Katedry Ekonomii Politycznej i podobnej w poznańskiej Wyższej Szkole Ekonomicznej, ale bezskutecznie zabiegał o reaktywację uniwersyteckiego Studium Ekonomicznego. Opracował całościową problematykę ekonomiczną w postaci syntezy historii doktryn ekonomicznych, dokonując krytycznej analizy twierdzeń oraz poszczególnych szkół i teorii (*Historia rozwoju ekonomiki*, Poznań 1957–1958, t. I–II; III tom z powodu krytyki marksizmu ukazał się dopiero w roku 1991). Ostatecznie w roku 1960 przeszedł na specjalną emeryturę przyznaną mu przez premiera Józefa Cyrankiewicza. Taylor został uznany za twórcę poznańskiej szkoły ekonomicznej. Oprócz kilkunastu książek, podręczników i skryptów opublikował ponad 300 artykułów dotyczących spółdzielczości, teorii ekonomii, skarbowości i problemów walutowych. Zajmował się też różnymi działami ekonomiki: produkcją, wymianą,

dystrybucją, a także problematyką edukacji ekonomicznej i historią gospodarczą. Był promotorem w 26 przewodach doktorskich. Jego imię noszą ulice w Poznaniu (1986) i Kielcach (2017), a przed gmachem poznańskiego Uniwersytetu Ekonomicznego odsłonięto w roku 2011 jego pomnik. Naukowe tradycje rodu Taylorów kontynuowali jego synowie: Karol Tomasz w dziedzinie nauk przyrodniczych i Leon Robert w zakresie prawa⁵.

Ósme pokolenie

Karol Tomasz Taylor (1928–1997) zainteresowania naukowe zaczął realizować już podczas studiów na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej, gdy w roku 1949 został asystentem przy Katedrze Chemii Organicznej u Leona Kamieńskiego i dodatkowo specjalizował się w gdańskiej Akademii Medycznej u Włodzimierza Mozołowskiego w chemii fizjologicznej i u Jerzego Morzyckiego w mikrobiologii. W kierowanej przez tego ostatniego Pracowni Wirusologii Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej został, po ukończeniu studiów, starszym asystentem w roku 1953; prowadził tam badania nad wirusami zwierząt i człowieka hodowanymi *in vitro*. Po doktoracie uzyskanym w roku 1958 pod kierunkiem Edmunda Mikulaszka w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu odbył w roku 1961 w Londynie kurs genetyki drobnoustrojów pod kierunkiem Wiliama Hayesa. Po powrocie do kraju prowadził badania nad mechanizmem penetracji wirusa do komórki bakteryjnej, które zostały wyróżnione w roku 1965 zespołową nagrodą sekretarza naukowego PAN, a w roku 1966 przez Polskie Towarzystwo Biochemiczne Nagrodą im. Jakuba Parnasa. Tegoż roku na podstawie rozprawy o chemizmie bakteriofagów habilitował się na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Łódzkiego i objął kierownictwo laboratorium biochemicznego w Zakładzie Mikrobiologii i Epidemiologii gdańskiego Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej. Na zaproszenie działającego w USA prof. Waclawa Szybalskiego przez rok pracował w Laboratorium Rakowym McArdle University of Wisconsin w Madison i w prowadzonych tam badaniach nad bakteriofagiem lambda wykazał, jako pierwszy na świecie, że obie nici w cząsteczce DNA mogą kodować informację genetyczną i być matrycą w procesie transkrypcji. W roku 1969 przeszedł do tworzącego się Uniwersytetu Gdańskiego (był członkiem komitetu ds. jego organizacji)

5 Czech Alojzy i Zagóra-Jonszta Urszula, hasło: Taylor Edward Robert, *Polski słownik biograficzny*, 2019–2021; Gazda, 1998; Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za lata akademickie 1945–1954/55, 1958; Skowroński, 1974 (fot.); Śródka, 1998 (fot.); Wilczyński, 1985.

i po jego otwarciu w roku 1970 objął dyrekcję Instytutu Biologii (do roku 1976) oraz kierownictwo jego Zakładu Biochemii. Kontynuował badania z zakresu genetyki molekularnej i opracował z zespołem metodę wyzy-skiwania minikomórek, zakażonych fagiem lambda, do identyfikacji biał-kowych produktów określonych genów. Badania te zostały w roku 1978 ponownie wyróżnione nagrodą sekretarza naukowego PAN i tegoż roku otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego. Po przywróceniu w roku 1982 w polskich uczelniach struktury katedralnej objął kierownictwo Katedry Biologii Molekularnej. W roku 1984 został obrany na trzyletnią kadencję rektorem Uniwersytetu Gdańskiego, ale już w listopadzie 1985 r. odwo-łano go z przyczyn politycznych (wygłosił mowę na pogrzebie zmarłego po zatrzymaniu przez Służbę Bezpieczeństwa studenta Marcina Anto-nowicza, w której zażądał ukarania sprawców). Mimo dodatkowej szy-kany wstrzymania paszportu i uniemożliwienia bezpośrednich kontaktów zagranicznych w kraju został powołany na członka korespondenta PAN (1986) i otrzymał tytuł profesora zwyczajnego (1988). Po przełomie poli-tycznym 1989 r. zintensyfikował Taylor działalność naukową, obejmując dodatkowo w roku 1991 kierownictwo Laboratorium Genetyki Moleku-larnej w Centrum Biologii Morza PAN, a w roku 1995 także współkie-rownictwo (z Maciejem Żyliczem) Pracowni Molekularnej Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN. Jako członek Komitetu Badań Naukowych (1991–1995) zorganizował system grantowy w dziedzinie biologii mole-kularnej. Zaangażował się w organizację powstałego w roku 1993 gdań-skiego Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii i był inicjatorem wybudowania dla niego gmachu. Do końca życia był czynny naukowo, prowadząc badania nad zastosowaniem genetyki bakterii do monitorowa-nia mutagennych zanieczyszczeń Bałtyku, m.in. nad uzyskaniem mutan-tów typowo morskich bakterii, które można wykorzystać w monitoringu zanieczyszczeń środowiska morskiego. Za badania nad inicjacją replika-cji DNA i regulacją tego procesu został wyróżniony w roku 1995 Nagrodą Naukową M. Gdańska im. Jana Heweliusza. Był światowym autoryte-tem w dziedzinie mapowania kaskady zdarzeń transkrypcji DNA i auto-rem, ogłoszonych głównie w czasopismach anglojęzycznych, ponad trzy-dziestu znaczących w genetyce molekularnej prac. Został też uznany za twórcę gdańskiej szkoły molekularnej. Po śmierci 30 sierpnia 1997 r. jego imieniem nazwano salę wykładową w budynku Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii w Gdańsku⁶.

6 Encyklopedia Gdańska, 2012 (fot.); Sroka Stanisław, hasło: Taylor Karol Tomasz, *Polski słow-nik biograficzny*, 2019–2021; Śródka, 1998 (fot.); Uczeni Gdańska. Laureaci Nagrody im. Jana Heweliusza, 1997 (fot.); Warszewski, 1996 (fot.)

Taylor Leon Robert (1913–2000) nawiązał do tradycji prawniczej swojego dziadka Stanisława i po ukończeniu w roku 1930 Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu podjął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego, w ich trakcie odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu. Jako student działał w Związku Akademickim Młodzież Wszechpolska. Po uzyskaniu w roku 1935 dyplomu magistra prawa i w roku 1937 doktoratu, do wybuchu II wojny światowej odbywał aplikację w kancelarii Kazimierza Dziembowskiego w Poznaniu. Wziął udział w kampanii wrześniowej 1939 r. jako podporucznik rezerwy 7. Pułku Strzelców Wielkopolskich i uczestniczył w obronie Warszawy. Po kapitulacji miasta dostał się do niewoli niemieckiej i był osadzony kolejno w Oflagu II A Prenzlau i Oflagu II C Woldenberg; prowadził tam działalność oświatową wśród internowanych oficerów. Po wojnie był krótko adiunktem w Katedrze Prawa Handlowego na Uniwersytecie Poznańskim, a potem prowadził prywatną praktykę adwokacką. W latach 1980–1981 zaangażował się w działalność wielkopolskiej NSZZ „Solidarność” i w czasie stanu wojennego bronił w grudniu 1981 r. poznańskich opozycjonistów, uzyskując dla nich wyroki uniewinniające. Za tę działalność władze PRL odebrały mu indywidualną praktykę adwokacką. Środowisko prawnicze jednak, doceniając jego kompetencje i zasługi, wybrało go w październiku 1983 r. do składu Naczelnej Rady Adwokackiej (ponawiając wybór w latach 1986 i 1989). W III Rzeczypospolitej w latach 1991–1993 wchodził też w skład Trybunału Stanu. Zmarł 3 października 2000 r. w Poznaniu; był odznaczony Krzyżem Walecznych (za walkę w kampanii wrześniowej), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (za działalność oświatową w oflagach) oraz Złotą Odznaką „Adwokatura Zasłużonym” (za działalność na rzecz praworządności). Działalność prawniczą kontynuował jego syn Jacek Edward Taylor (Leitgeber, 1992, s. 67–68; Marcinkowski, 2000; Szacherski, 1968).

Dziewiąte pokolenie

Taylor Jacek Edward (ur. 1939), współczesny przedstawiciel rodu Taylorów, nie tylko kontynuował prawniczą tradycję ojca, ale także zaangażował się w działalność opozycyjną w okresie PRL i polityczną w III Rzeczypospolitej. Po ukończeniu studiów prawniczych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w roku 1962, a następnie aplikacji sądowej i adwokackiej włączył się w roku 1968 w akcję obrony studentów represjonowanych po wydarzeniach marcowych. W roku 1978 związał się z opozycją antykomunistyczną i został stałym adwokatem działaczy opozycji, zwłaszcza Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża,

m.in. Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz i Andrzeja Gwiazdy. Współpracował z Biurem Interwencyjnym Komitetu Samoobrony Społecznej „KOR”, prowadzonym przez Zofię i Zbigniewa Romaszewskich. W sierpniu 1980 r. wspomagał strajkujących w stoczni gdańskiej, a potem jako współpracownik NSZZ „Solidarność” zajmował się sprawami pionu interwencyjnego związku. Należał do założycieli powstałego w grudniu 1980 r. Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, działającego przy Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność”, a także do inicjatorów i organizatorów powstałego w roku 1981 Stowarzyszenia Opieki nad Więźniami „Patronat”, którego potem był wiceprezesem w latach 1989–1990. Od roku 1981 był członkiem zarządu niezależnego Klubu Myśli Politycznej im. Konstytucji 3 Maja w Gdańsku. Po wprowadzeniu stanu wojennego w grudniu 1981 udało mu się uniknąć internowania i po kilku miesiącach ukrywania się powrócił do pracy zawodowej, broniąc nie tylko działaczy opozycji. Dzięki krytyce warunków panujących w więzieniach i przeciwstawianiu się samowoli i bezkarności funkcjonariuszy penitencjarnych stał się znaną i cenioną przez więźniów postacią (w grudniu 1989 r. był nawet rzecznikiem zbuntowanych więźniów kryminalnych w Gdańsku). W drugiej połowie lat 80. współzarządzał zakonspirowanym Polskim Funduszem Praworządności, dysponującym pieniędzmi przekazywanymi z Zachodu na pomoc dla ofiar represji, na opłacanie adwokatów i finansowanie wydawnictw dokumentujących akty represji. Był szykanowany przez ówczesne władze, m.in. licznymi postępowaniami dyscyplinarnymi zmierzającymi do usunięcia go z adwokatury. Po przełomie politycznym 1989 r. był uczestnikiem obrad Okrągłego Stołu (6 lutego – 5 kwietnia 1989 r.) w podzespole ds. reformy prawa i sądów. Jawną działalność *stricto* polityczną rozpoczął w latach 1990–1991 jako członek Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym „Solidarności” Lechu Wałęsie, wchodząc w tym samym okresie w skład Politycznego Komitetu Doradczego przy Ministrze Spraw Wewnętrznych. Należał do założycieli powstałej w roku 1991 Unii Demokratycznej (został jej przewodniczącym w województwie gdańskim i wchodził w skład jej Rady Krajowej), po jej przekształceniu w roku 1994 w Unię Wolności był jej członkiem do roku 2005; z ramienia tych partii był posłem na Sejm w latach 1991–1997. Równocześnie w okresie 1991–1993 działał w Amnesty International, a w rządzie Jerzego Buzka kierował w latach 1997–2001 Urzędem ds. Komitantów i Osób Represjonowanych. Jako mieszkaniec Wybrzeża pełnił w latach 1998–2002 funkcję radnego w Radzie Miasta Sopotu, a w latach 2001–2004 prokuratora w Prokuraturze Apelacyjnej w Gdańsku. W roku 2004 przeszedł na emeryturę, ale nadal działał publicznie; jako pełnomocnik prezydenta Gdańska był współzałożycielem powstałego w roku 2007 Europejskiego Centrum Solidarności, a w lutym

2008 r. został przedstawicielem ministra skarbu w radzie Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie⁷.

BIBLIOGRAFIA

- Album armorum Nobilium Regni Poloniae XV-XVIII saec. Herby nobilitacji i indygenatów XV-XVIII w.* (2001) nr 2070, 207. Lublin.
- Dworecki, Z. (1994). *Poznań i Poznaniacy w latach Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939*. Poznań: Media Rodzina.
- Encyklopedia Gdańska*. (2012). Gdańsk: Fundacja Gdańska.
- Fischer, Th.A. (1903). *The Scots in Eastern and Western Prussia*. Edinburgh.
- Gazda, Z. (1998). *Słownik biograficzny ekonomistów polskich od XIII wieku do połowy wieku XX*. Kielce: Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach.
- Gembarzewski, B. (1925). *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*. Warszawa: Towarzystwo Wiedzy Wojskowej.
- Kronika Uniwersytetu Poznańskiego za lata akademickie 1945–1954/55*. (1958). Poznań.
- Kto jest kim w Polsce* (2001). Warszawa: Polska Agencja Informacyjna.
- Leitgeber, S. (1992). Dzieje poznańskiej rodziny Taylorów. *Gens. Kwartalnik Towarzystwa Genealogiczno-Heraldycznego*, 3, 65–70.
- Łoza, S. (1938). *Czy wiesz kto to jest?*
- Łoza, S. (reprint 1983). *Czy wiesz kto to jest? Uzupełnienia i sprostowania*. Warszawa.
- Marcinkowski, A. (2000). Adwokat dr Leon Taylor (1913–2000). *Palestra*, 11–12.
- Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956–89*, t. II. (2002). Warszawa: Ośrodek „Karta”.
- Pionierzy Politechniki Gdańskiej*. (2005). Gdańsk: Politechnika Gdańska.
- Polski słownik biograficzny*, t. 53 (2019–2021): 20–30. Warszawa–Kraków: PAN, PAU.
- Rostworowski, M. (1918). *Materiały do dziejów Komisji Rządzącej z r. 1807*, t. I. Kraków.
- Skowroński, A. (1974). Edward Taylor. *Tygodnik Powszechny*, 22
- Słownik biograficzny adwokatów polskich*, t. II (2007). Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze.
- Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. IV (1997). Gdańsk: Wydawnictwo Gdańskie.
- Słownik biograficzny techników polskich*, z. 2 (1992). Warszawa: NOT-SIGMA.
- Sopocki album biograficzny* (2008). Cieszyn: Offsetdruk i Media.

7 Encyklopedia Gdańska, 2012; Kto jest kim w Polsce, 2001; Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956–89, 2002; Sopocki album biograficzny, 2008 (fot.).

- Stopka, K. (red.). (2015). *Corpus studiosorum Universitatis Iagellonicae in seculis XVII–XX*, t. III. Kraków: Towarzystwo Wydawnicze „Historia Iagellonica”.
- Szacherski, Z. (1968). *Wierni przysiędze*. Warszawa: Instytut Wydawniczy „Pax”.
- Śródka, A. (1998). *Uczni polscy XIX–XX stulecia*, t. IV. Warszawa: „Aries”.
- Taczanowski, A. (2001). Prusim – dawna siedziba Taylorów. Szkoci w Wielkopolsce. *Tygodnik Nowy*, 42, 111.
- Taylor, E. (1933). *Historia rodziny Taylorów w Polsce*. Poznań.
- Uczni Gdańska. Laureaci Nagrody im. Jana Heweliusza* (1997). Gdańsk: Gdańskie Towarzystwo Naukowe.
- Warszewski, R. (1996). Prof. Karol Taylor „Szkoła gdańska”. *Dziennik Bałtycki*, 27.
- Wilczyński, W. (1985). Edward Taylor – teoretyk i nauczyciel. *Wprost*, 14.
- Żurawicki, S. (1970). *Mysł ekonomiczno-polityczna w Polsce okresu międzywojennego*. Warszawa: PWN.

Stanisław Tadeusz Sroka – prof. dr hab. Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie oraz Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, zastępca redaktora naczelnego *Polskiego słownika biograficznego*, autor publikacji z zakresu historii nauki, m.in. *Nauki weterynaryjne we Lwowie do roku 1945* (Rzeszów 1999) i *Akademia Dublańska 1855–1945* (Kraków 2021) oraz ponad 370 biografii w *Polskim słowniku biograficznym* i *Oesterreichisches Biographisches Lexikon*.